

Quick Scan Mondzorg

Inhoud:

1. Inleiding
2. Toelichting per categorie
3. Observatiepunten en resultaat
4. Relevante delen richtlijnen

1. Inleiding

De bijgaande vragenlijst Quick Scan Mondzorg is bedoeld om op basis van eigen waarneming snel een indruk te krijgen van de praktijksituatie ("Pluis" niet "Pluis" gevoel). Alhoewel door middel van het stellen van vragen dieper op de materie door kan worden gegaan wordt die techniek voor een eventuele vervolgfase bewaard.

Sommige zijn items zo op het oog dubbel uitgevoerd; echter niet "modern" wil niet zeggen dat het "verouderd" is, hetzelfde geldt voor "schoon" en "vervuild".

Het doel van de quick scan is om snel te kunnen beoordelen of een praktijk nadere aandacht behoeft. In situaties waarin IGZ naar aanleiding van een melding komt zal altijd nader onderzoek nodig zijn. Bij een praktijk die op basis van deze scan "voldoende" scoort mag er vanuit gegaan worden dat bewustzijn en de omstandigheden voldoende zijn om te mogen verwachten dat er verantwoorde zorg wordt geleverd. Bij nadere inspectie is heel goed mogelijk dat nog vele verbeterpunten worden gevonden.

2. Toelichting per categorie

Algemene gegevens

Daar de hygiëne eisen afhankelijk zijn van het type behandeling is het type praktijk van belang om te weten. Met praktijknaam wordt de naam waaronder de bezochte locatie naar buiten treedt bedoeld. De eigenaar, praktijkhouder, BV of de instellingsnaam worden bij praktijkhouder ingevuld. Betreft het een onderdeel van meerdere praktijken en/of is een tandarts in loondienst en/of betreft het tenminste tweezorgverleners die voor gezamenlijke rekening praktijk voeren dan valt de praktijk onder de kwaliteitswet en is het dus een instelling voor mondzorg. Met ingang van 1 januari 2010 is elke zorgverlener of instelling verplicht ingeschreven te zijn in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Etalage informatie

Met de term etalage informatie wordt aansluiting gezocht bij het begrip zoals gebruikt door de Consumentenbond, de NPCF en Zichtbare Zorg. Het is niet van belang waar de gegevens exact te vinden zijn als de consument er maar makkelijk kennis van kan nemen. Als er geen informatie met betrekking tot een externe klachtencommissie of klachtenregeling beschikbaar is dan altijd nagaan of deze wel aanwezig is.

1° indruk

Dit is het meest subjectieve onderdeel van de quick scan, echter dit geeft in de praktijk een belangrijke aanwijzing. In situaties dat de beoordelaar, op basis van de overige onderdelen, twijfelt over de conclusie kan dit onderdeel de richting aangeven. Het gaat hierbij om de afwijkingen van het "normale" beeld. Een praktijk kan modern of verouderd zijn, is dat niet het geval dan is er dus geen afwijking van de norm. Een "moderne" praktijk kan daarentegen wel vervuild en slonzig er uit zien, terwijl een "verouderde" praktijk schoon en verzorgd kan zijn. De ontvangst geeft al gauw een indicatie hoe open en transparant er binnen de praktijk gecommuniceerd wordt.

Infectie preventie

Al jaren is infectie preventie een speerpunt van IGZ. Desondanks bestaat de indruk dat binnen de mondzorg de WIP-richtlijnen onvoldoende geïmplementeerd zijn. De richtlijn is met steun van de beroepsorganisaties tot stand is gekomen. Het is een hard gegeven waarop handhaving ook zonder meer mogelijk is.

Bij invasieve ingrepen (categorie A), denk aan chirurgie en implantologie maar ook indien bij categorie B met een autoclaaf wordt gesteriliseerd moet per sterilisatie een controle plaatsvinden op de goede werking van het apparaat. Ook bij gebruik van een thermodesinfector is het noodzakelijk dat er controle op de goede werking plaatsvindt.

Taakdelegatie

Bij IGZ zijn nog vrijwel geen calamiteiten gemeld ten gevolge van taakdelegatie in de mondzorg. Echter vele klachten gaan wel over de onduidelijkheid door wie de patiënt al dan niet bevoegd behandeld is. Door specifiek toe te zien op het werken op basis van protocollen kan hopelijk veel onduidelijkheid worden weggenomen. Alhoewel niet als eis in de IGZ circulaire over taakdelegatie opgenomen is het voor de duidelijkheid noodzakelijk dat de patiënt weet met wie en in welke functie hij te maken heeft. Naam- functiebordjes kunnen daar een goede rol bij vervullen.

Patiëntendossier

In de tuchtzaken die tegen tandartsen worden gevoerd komt in overweldigende meerderheid naar voren dat de dossiervorming volstrekt onvoldoende is geweest. In een aantal zaken valt zelfs te verwachten dat de uitspraak bij voldoende dossiervorming anders geluid zou hebben.

In de mondzorg is men geneigd, mede op basis van de automatisering, een dossier op te bouwen op basis van declaratiecodes. Dat is steeds een letter van het alfabet gevolgd door 2 cijfers. De letter geeft het soort verrichting aan, bijvoorbeeld C: consult, M: mondhygiëne, V: restauratie (vulling) en X: röntgenfoto's (x-ray). De cijfers geven dan een nadere specificering. In het kader van patiëntveiligheid is dit volstrekt onvoldoende, als basis dient minimaal een medische anamnese met een aantoonbaar regelmatig update daarvan. Daarnaast moeten gegevens betreffende de hulpvraag, diagnose, indicatie, en het informed consent worden vastgelegd.

Opmerkingen

Spreekt voor zich.

Ingevuld door en accounthouder

De noodzakelijk informatie om zeker na geautomatiseerde verwerking het concept rapport op het juiste bureau te krijgen.

3. Observatiepunten

Quick Scan Mondzorg december 2009

Algemene gegevens:		
Datum bezoek:		
Type praktijk:	Tandarts / Mondhygiëne / Tandprothetisch	
Praktijknaam:		
Straat + huisnr.:		
Postcode + plaats:		
Gesproken met:		
Instelling voor Mondzorg:	ja	nee
Praktijkhouder:		
KvK nr.:		

Etalage-informatie:		
Openingstijden	ja	nee
Spoed en / of waarnemregeling	ja	nee
Klachtenregeling	ja	nee
zo nee:		
Is er een klachtenregeling?	ja	nee

1e indruk:		
Modern	ja	nee
Verouderd	ja	nee
Verzorgd, schoon	ja	nee
Vervuild, slonzig	ja	nee
Prettige open ontvangst	ja	nee

Infectie preventie:		
Lege en schone werkbladen	ja	nee
Werkkleding	ja	nee
Sieraden bij stoel personeel	ja	nee
Meerdere sets hoekstukken	ja	nee
Thermodesinfector aanwezig	ja	nee
Autoclaaf aanwezig	ja	nee
Controle werking thermodesinfector	ja	nee
Controle werking autoclaaf	ja	nee

Taakdelegatie:		
Is er sprake van taakdelegatie	ja	nee
Zo ja:		
Protocollen aanwezig	ja	nee
Naambordjes met functie	ja	nee

Patiëntendossier:		
Medische anamnese	ja	nee
Update medische anamnese	ja	nee
Meer dan alleen prestatiecode	ja	nee

Opmerkingen:

Ingevuld door:	
Accounthouder:	

In de vragenlijst zijn aan de antwoorden op de vragen verschillend waarden toegekend. De waarden kunnen neutraal (0), negatief (-) of positief zijn. Door alle waarden bij elkaar op te tellen kan een indruk worden verkregen hoe de praktijk aan de gestelde eisen voldoet. Deze berekening wordt in de webbased survey op de achtergrond uitgevoerd. Er worden een vijftal praktijk typen onderscheiden:

1. Hier laat je je eigen familie behandelen!

Goede praktijk waar de patiëntveiligheid en verantwoorde zorg voldoende zijn gewaarborgd. Behalve mogelijk enkele adviezen heeft de inspectie verder geen opmerkingen.

2. Hier ga je met een goed gevoel zitten.

Nette praktijk waar met een enkele maatregel een betere borging van verantwoorde zorg kan worden verkregen. Uitvoering kan aan de praktijk zelf worden overgelaten.

3. De indruk kan goed zijn, maar schijn kan bedriegen.

Praktijk waar enkele essentiële zaken niet op orde zijn, het laten maken van een plan van aanpak en de controle op de uitvoering moet resulteren in meer bewustzijn en een betere praktijkvoering.

4. Liever patiënt bij een andere praktijk.

Praktijk presteert onder de maat, voorwaarden voor verantwoorde zorg zijn onvoldoende aanwezig: diepgaander onderzoek en maatregelen zijn op korte termijn nodig.

5. Hier wil je voor geen goud in de stoel zitten!

Prototype van een ramppraktijk: patiëntveiligheid is in het geding, diepgaander onderzoek en daarop gebaseerde acute maatregelen zoals mogelijke sluiting zijn noodzakelijk.

5. Relevante delen richtlijnen

Etalage informatie

Openingstijden

Bron: Beoordelings-/certificatieschema voor de tandartspraktijk

Zo is een van de normen, dat u de patiënt die zich bij u inschrijft informeert over openingstijden, zorgaanbod, waarneemregeling, betalingsvoorwaarden, klachtenprocedure etc. Een omschrijving van de diensten die u de patiënt kunt leveren, moet op aanvraag beschikbaar zijn.

Spoedgevallen

Bron: NMT-gedragsregels 2000

De tandarts zal in beginsel niet mogen weigeren om de patiënt tandheelkundige eerste hulp te verlenen bij kennelijke (pijn)klachten. Indien echter voor die hulpverlening bijzondere voorzieningen nodig zijn, behoeft de tandarts deze hulp niet zelf te verlenen indien hij zich ervan overtuigd heeft dat deze hulp door een andere tandarts kan, en ook tijdig zal, worden gegeven, danwel indien hij verwijzing wenselijk acht.

Klachtenregeling

Bron: Wet klachtrecht cliënten zorgsector.

Artikel 2

1. Elke zorgaanbieder treft een regeling voor de behandeling van klachten over een gedraging van hem of van voor hem werkzame personen jegens een cliënt. Hij brengt de getroffen regeling op passende wijze onder de aandacht van zijn cliënten.

1^e Indruk

Modern – verouderd / Schoon – vuil

Bron: NPCF- Kwaliteitscriteria voor tandartsenzorg vanuit cliëntenperspectief 2009

De praktijk is schoon en netjes. De tandartsenpraktijk heeft een professionele uitstraling. De materialen en instrumenten zijn up-to-date.

Bron: WIP-richtlijn infectie preventie in de tandheelkundige praktijk 2007

Frequentie van reiniging

De niet-kritische ruimten moeten in elk geval wekelijks worden gereinigd, de semi-kritische ruimten dagelijks, evenals de kritische ruimten. Pedaalemmers en prullenbakken worden dagelijks geleegd.

Hygiëne

Bron: WIP-richtlijn infectie preventie in de tandheelkundige praktijk 2007

Werkbladen

Bij de inrichting moet er naar worden gestreefd dat alle oppervlakken gemakkelijk en goed kunnen worden gereinigd.

Gladde oppervlakken zonder naden en kieren verdienen de voorkeur, omdat deze gemakkelijker kunnen worden gereinigd.

Plaats zo weinig mogelijk losse apparatuur en hulpmiddelen op de werkbladen. Apparaten en hulpmiddelen die slechts incidenteel worden gebruikt, moeten in dichte kasten worden opgeborgen. Zo is de kans op besmetting kleiner en hoeft er minder te worden schoongemaakt.

Schoon en steriel instrumentarium en hulpmiddelen worden in gesloten kasten of laden opgeslagen.

Werkkleding

Tijdens het behandelen van patiënten en verwerken van gebruikt instrumentarium wordt kleding met korte mouwen gedragen, tenzij een goede handhygiëne mogelijk te maken. Deze kleding moet dagelijks, en bij zichtbare verontreiniging direct, worden verschoond. Tijdens de behandeling mag de kleding niet met de handen (handschoenen) worden aangeraakt.

Sieraden

Tijdens het werk worden geen ringen, armbanden of polshorloges gedragen.

Reiniging van de handen en/of onderarmen is niet mogelijk wanneer deze met sieraden zijn bedekt.

Piercings worden gezien als sieraden. Indien een piercing hinderlijk is bij de behandeling/verzorging van de patiënt, dient deze te worden verwijderd.

Hand- en hoekstukken

Als gevolg van het technisch ontwerp van hand- en hoekstukken (verder aan te geven met hoekstukken) zal tijdens het gebruik besmetting optreden van het inwendige van het hoekstuk.

Consequentie is dat reiniging gevolgd door desinfectie of sterilisatie van hoekstukken na gebruik bij elke patiënt noodzakelijk is.

De reiniging van hoekstukken vraagt bijzondere aandacht. Het doorspoelen van het hoekstuk, zoals wordt gedaan voor sterilisatie, kan niet worden aangemerkt als reiniging. Een goede reiniging houdt naast verwijdering van eventueel bloed en speeksel, verwijdering van olieresten in. Hiervoor is behandeling met een detergens nodig.

Na sterilisatie of thermische desinfectie kan het hoekstuk worden geolied. Alleen door de stappen reiniging, thermische desinfectie of sterilisatie, oliën ook in deze volgorde te doen, kan er voldoende zekerheid zijn dat het hoekstuk microbiologisch veilig is.

Er bestaat speciale apparatuur voor reiniging, desinfectie of sterilisatie en oliën van hand- en hoekstukken. Aanschaf en gebruik van deze apparatuur wordt ook vanwege de microbiologische veiligheid sterk aanbevolen. Het leidt bovendien tot besparing van onderhoudskosten en garandeert een langere levensduur van de hand- en hoekstukken.

Sterilisatie en thermische desinfectie

KWALIFICATIE:	INSTRUMENT WORDT GEBRUIKT VOOR:	WIJZE VAN DECONTAMINATIE
Categorie A: kritisch gebruik	Invasieve Ingrepen waarbij contact met steriel weefsel plaatsvindt.	Reiniging en verpakte sterilisatie.
Categorie B: semikritisch gebruik	Ingrepen met aantoonbare risico's als gevolg van overdracht van micro-organismen zoals controle, tandsteen verwijderen, curettage, restauraties, extracties en wortelkanaal-behandeling.	Reiniging en thermische desinfectie of onverpakte sterilisatie.
Categorie C: niet-kritisch gebruik	Ingrepen waarbij risico op overdracht m.o. zeer klein is zoals orthodontische behandeling, prothese werk, fluoridebehandeling en het maken van röntgenfoto's.	Reiniging en thermische desinfectie. (Chemische desinfectie toe passen indien instrumenten niet bestand zijn tegen thermische desinfectie).

Instrumentarium waarvoor steriliteit vereist is (omdat slijmvliezen er mee worden doorbroken), moet verpakt worden gesteriliseerd en na het sterilisatieproces verpakt opgeslagen. In dat geval moet de stoomsterilisator in staat zijn om aan het eind van het sterilisatieproces verpakking met inhoud te drogen.

Periodiek onderhoud van de stoomsterilisator geschiedt volgens voorschrift van de fabrikant of importeur. Onderhoud wordt gevolgd door eenvoudige controlemetingen, om het goed functioneren van de sterilisator te waarborgen.

Bron: WIP-richtlijn Validatie van reinigings- en desinfectie-processen 2005

Het resultaat van het desinfectieproces dient waar mogelijk te worden gecontroleerd aan de hand van een uitdraai van het registratiesysteem van de instrumentenwasmachine. Voor thermische desinfectie dient deze registratie minimaal het temperatuur- en tijdverloop van het proces weer te geven. Dit verloop dient te worden vergeleken met het procesverloop van een gevalideerd proces.

Taakdelegatie

Bron: Circulaire IGZ 2008

Op grond van de Wet BIG en de uitspraken van het tuchtrecht stelt de Inspectie voor de Gezondheidszorg zich over taakherschikking en het uitvoeren van voorbehouden handelingen door niet-tandartsen in de tandheelkundige praktijk op het volgende standpunt:

- Opdrachtgever (tandarts) dient zich te overtuigen van bekwaamheid van opdrachtnemer.
- Opleiding door uitsluitend de opdrachtgever (tandarts) is alleen acceptabel indien er toezicht door derden (professionals in het opleidingscircuit) op de opleiding is.
- De opdrachtgever (tandarts) geeft opdracht per patiënt en indien nodig aanwijzingen en evalueert de uitvoering; de opdrachtbeschrijving wordt schriftelijk vastgelegd in een protocol.
- De opdrachtgever (tandarts) is fysiek in de praktijk aanwezig voor overleg, advies en de mogelijkheid van tussenkomst; telefonische bereikbaarheid of bereikbaarheid op afstand is niet voldoende.
- De opdrachtnemer moet zich redelijkerwijs bekwaam achten.
- De opdrachtnemer informeert de patiënt dat hij de voorbehouden handeling uitvoert in opdracht van de tandarts en vraagt de patiënt toestemming voor deze behandeling.

Aan al deze vereisten dient te worden voldaan.

Patiëntendossier

Bron: NMT-Praktijkrichtlijn Patiëntendossier

Persoonsgegevens

Naam (melsjesnaam), voorletters, geboortedatum, adres, geslacht, telefoonnummer, (controlemaand), debiteur.

Achtergrondgegevens

Voor zover deze relevant zijn voor de hulpverlening, bijvoorbeeld beroep, (relationele gegevens), vorige tandarts, huisarts + telefoonnummer.

Data waarop aan de patiënt inzage is verleend in c.q. kopieën zijn verstrekt van het dossier.

Data waarop de patiënt toestemming heeft gegeven dan wel geweigerd heeft gegevens aan derden toe te zenden (WBP).

Basisgegevens:

- medische anamnese (De anamnese zal periodiek moeten worden teruggekoppeld met de patiënt. De daarbij gesignaleerde veranderingen moeten worden genoteerd.)
- tandheelkundige historie en anamnese
- status praesens bijvoorbeeld een gebitsdiagram
- röntgenfoto's
- de gegevens die de tandarts met instemming van de patiënt van zijn voorganger heeft overgenomen.

Gegevens betreffende informed consent inzake voor de patiënt ingrijpende verrichtingen/behandelingen met aanzienlijke kostenconsequenties.

Tandheelkundige gegevens:

Deze betreffen de verslaglegging van de tandarts-patiënt contacten (consulten). Het verdient aanbeveling de volgende gegevens op te nemen:

- de data waarop de contacten hebben plaatsgevonden (ook geannuleerde afspraken en afspraken die niet zijn nagekomen, noteren)
- de klacht c.q. hulpvraag
- het uitgevoerde onderzoek/de diagnose en indicatiestelling
- het behandelplan:
 - * tot op het moment van voltooiing van de behandeling
 - * met aantekeningen van essentiële afwijkingen van het plan
 - * bij plannen voor langere termijn rekening houdend met informatie over de redenen waarom die termijn in acht genomen wordt tussentijds kunnen hierin immers wijzigingen voorkomen.
- verrichtingen (bestedt extra aandacht aan het noteren van deels of volledig mislukte verrichtingen) + behandelaar.
- verstrekte tandheelkundige adviezen en behandelingsvoorstellen, inclusief reacties van de patiënt/mate van medewerking van de patiënt
- rapportages van bacteriologisch onderzoek, etc.
- modelanalyses
- gegevens in het kader van horizontale en verticale verwijzing
- receptuur
- etc.

In geval van complexe behandelingen kan het raadzaam zijn de onderzoeks- en behandelingsmodellen te bewaren.

Quick Scan Mondzorg december 2009

Algemene gegevens:

Datum bezoek:		
Type praktijk:	Tandarts / Mondhygiëne / Tandprothetisch	
Praktijknaam:		
Straat + huisnr.:		
Postcode + plaats:		
Gesproken met:		
Instelling voor Mondzorg:	ja	nee
Praktijkhouder:		
KvK nr.:		

Etalage-informatie:

Openingstijden	ja	nee
Spoed en / of waarneemregeling	ja	nee
Klachtenregeling	ja	nee
zo nee:		
Is er een klachtenregeling?	ja	nee

1e Indruk:

Modern	ja	nee
Verouderd	ja	nee
Verzorgd, schoon	ja	nee
Vervuild, slonzig	ja	nee
Prettige open ontvangst	ja	nee

Infectie preventie:

Lege en schone werkbladen	ja	nee
Werkkleding	ja	nee
Sieraden bij stoelpersoneel	ja	nee
Meerdere sets hoekstukken	ja	nee
Thermodesinfector aanwezig	ja	nee
Autoclaaf aanwezig	ja	nee
Controle werking thermodesinfector	ja	nee
Controle werking autoclaaf	ja	nee

Taakdelegatie:

Is er sprake van taakdelegatie	ja	nee
Zo ja:		
Protocollen aanwezig	ja	nee
Naambordjes met functie	ja	nee

Patiëntendossier:

Medische anamnese	ja	nee
Update medische anamnese	ja	nee
Meer dan alleen prestatiecode	ja	nee

Opmerkingen:

--

Ingevuld door:

Accounthouder: